3494

Minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns) aan hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt), 4 mei 1953

Vervolg Beyen 11. Wij verzoeken U thans Mr. Sutansjah te approcheren en hem te verzoeken te willen mededelen, of hij in principe bereid is om aan de Ambonese APRA-arrestanten rechtskundige bijstand te verlenen. Daarbij gelieve U hem volledig op de hoogte te stellen van het standpunt, waarop de Nederlandse Regering zich met betrekking tot deze Ambonezen stelt, hierop neerkomende:

1. dat zij ingevolge de betrekkelijke militaire overeenkomsten uitsluitend door de Nederlandse militaire politie hadden mogen worden gearresteerd en gevangen gehouden, zodat zij, thans reeds langer dan drie jaar , onrechtmatig van hun vrijheid zijn beroofd;
2. dat zij ingevolge voormelde militaire overeenkomsten uitsluitend door een Nederlandse militaire rechter mogen worden berecht, zodat een Indonesische rechter niet bevoegd is om deze lieden te berechten;
3. dat, mitsdien diegenen onder deze Ambonezen, die overeenkomstig meergenoemde militaire overeenkomsten door de Nederlandse militaire rechter wensen te worden berecht, hetzij in de gelegenheid dienen te worden gesteld daartoe naar Nederland te worden opgezonden, hetzij zonder meer in vrijheid behoren te worden gesteld.

Wij houden rekening met drie mogelijke gevallen.

I. Voormelde Ambonezen worden voor een Indonesische rechter gebracht, vóórdat de Indonesische Regering reageert op het verzoek om de betrokkenen in de gelegenheid te stellen ter berechting naar Nederland te worden opgezonden.

In dit geval zal uiteraard door Mr. Sutansjah gevorderd moeten worden, dat de Indonesische rechter zich onbevoegd verklaart, en dat de betrokkenen, die daartoe de wens te kennen geven, hetzij in de gelegenheid worden gesteld ter berechting naar Nederland te worden opgezonden, hetzij zonder meer worden ontslagen uit de onrechtmatige hechtenis, waarin zij zich reeds langer dan drie jaar bevinden.

II. De Indonesische Regering wijst het verzoek om voormelde Ambonezen ter berechting naar Nederland op te zenden af, terwijl deze lieden niet voor een Indonesische rechter worden gebracht.

In dit geval zal door Mr. Sutansjah een verzoek tot onmiddellijke vrijlating tot de voor gevangenhouding der betrokkenen verantwoordelijke autoriteit moeten worden gericht en, indien dit verzoek wordt afgewezen, door hem bij de bevoegde Indonesische rechter een aanklacht wegens onwettige gevangenhouding moeten worden ingediend.

III. Tenslotte houden wij rekening met de mogelijkheid, dat de Indonesische Regering, als te doen gebruikelijk, het verzoek om de betrokkenen naar Nederland op te zenden, onbeantwoord laat.

In verband hiermede stellen wij het op prijs, dat U tegen 15 Mei een rappelnota bij de Indonesische Regering indient.

Mocht niettemin op 1 Juli a.s. geen antwoord zijn ontvangen dan zal onverwijld - dus zonder de reactie van de Indonesische Regering af te wachten - aan de voor gevangenhouding der betrokkenen verantwoordelijke autoriteit door Mr. Sutansjah zijn te verzoeken om die genen van de betrokkenen, die daartoe de wens te kennen geven, in de gelegenheid te stellen, ter berechting naar Nederland te worden opgezonden, dan wel hen zonder meer vrij te laten. Bij afwijzing van dit verzoek zal door hem bij de betrokken Indonesische rechter een klacht wegens onwettige vrijheidsberoving moeten worden ingediend.

Kenmerk: Beyen/Luns 113.
©BuZa, archief BZ, uitgaande codetel. Djakarta 1953
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/18941

Volledigheidshalve tekenen wij bij het vorenstaande aan, dat het hierboven sub 1, 2 en 3 omschreven standpunt der Nederlandse Regering gebaseerd is op terzake met de Indonesische Regering gesloten overeenkomsten, die als zodanig praevaleren boven de nationale Indonesische wetgeving, de SOB daaronder begrepen, zodat een beroep op deze wetgeving als irrelevant dient te worden afgewezen.

Wij machtigen U aan Mr. Sutansjah mede te delen, dat de Nederlandse Regering bereid is de kosten voor de door hem aan zijn cliënten te verlenen rechtsbijstand door rijksrekening te nemen; terzake verwijzen wij naar Uw 6, dat onze instemming heeft.

Hierbij vertrouwen wij er op, dat Mr. Sutansjah er zich niet toe zal bepalen ten behoeve van zijn cliënten zijn persoonlinke invloed bij Indonesische autoriteiten te doen gelden. Wat wij van hem verwachten is, dat hij, hetzij om de hierboven door ons gesuggereerde, hetzij op andere hem meer effectief voorkomende wijze, <u>een rechterlijke uitspraak uitlokt</u>.